TÉMA 1: Értékekről szóló viták

Anyaggyűjtés

Arisztotelész (Kr. e.384-322)

T 1/1 Az ember és az állam

Arisztotelész szerint *„az ember természete alapján államalkotó lény … Az, hogy az állam természetes dolog és eredetibb, mint az egyéni lét, teljesen világos. Mivel az egyén önmagában nem elegendő az életben maradáshoz, ezért úgy is fog viselkedni, mint valamely nagy egésznek a része. Az pedig, aki nem tud közösségben élni, vagy függetlenített életében nem vágyik arra, az olyan mint valami állat vagy istenség, és nem része az államnak. Minden ember természetéből adódóan vágyik valamilyen közösségre, és amint elsőként létrehozta azt, a legnagyobb jóság megalkotójává vált.”* (ARISTOTELES: Politik, 1252a-1253a[39], Kl.d.SPh., 37. p.)

T 1/2 Az állam célja

„Az állam célja tehát a nemesebb élet … És az állam a családok és falvak közössége a tökéletesebb és önálló lét érdekében. És végül is ez a cél, mint azt már elmondtuk, a tökéletesen boldog és nemes élet. Az embernek tehát a politikai közösségeket is a nemesebb cselekedetekre kell szerveznie és nem csupán a puszta együttlétre. És az aki az ilyen jellegű közösséghez a leginkább hozzájárul, annak az államban is nagyobb az osztályrésze azokénál, akik a szabadság foka és származás terén ugyan fölényben vannak, de a politikai erények tekintetében kevesebbel bírnak. Különböznek azoktól, akik gazdagságban kiemelkednek, de erényekben alulmaradnak...” (ARISTOTELES: Politik, 1280b[6]-1281a[8], Kl.d.SPh., 39. p.)

T 1/3 A nevelés és a törvények

„Az államférfinak mint törvényalkotónak mindenre ügyelnie kell, a lelki dolgokra és a cselekedeteir, a jóságra és az általa elérendő célra. Ugyanez vonatkozik az életformára és a cselekedetekre vonatkozó döntésekre is. Az embernek tudnia kell dolgozni és háborúzni, de szórakozni és békében élni is, a szükséges és a hasznos dolgokat csinálni, de mindenek előtt főleg a nemes dolgokat tennie. Ezekre a dolgokra kell tanítani a gyermekeket, sőt bármely életkorban lévő embereket, amíg szükségük van a nevelésre.” (ARISTOTELES: Politik, 1333a[11]-1333b[5], Kl.d.SPh., 42. p.)

T 1/4 Az állampolgárok részvétele a törvényalkotásban

„Úgy tűnik, a döntések során a jóság mennyisége és nem a jók száma a meghatározó, ami védhető, sőt igaz álláspontnak látszik. A jóság összességéből adódó benyomás jobbnak tűnik, mint az egyes emberek jósága külön-külön, még akkor is, ha a közösségben néhány ember önmagában nem a legderekabb. Az összhatás épp olyan fontos, mint az ételek esetében, amelyekhez sok minden adódik hozzá, és így együtt jobbak lehetnek, mint amit az egyes elemek önmagukban nyújtanak. Sokan vagyunk, és mindenkinek mások az erényei és a nézetei. Ha ez összeadódik, olyanná válik, mint az az ember, akinek sok keze, lába és érzékszerve van, de ez megjelenik a jellemében és az intellektusában is.” (ARISTOTELES: Politik, 1281b[38]-1282b[1], Kl.d.SPh., 49. p.)